

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Organ Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Ціна 20 гр. | Адреса редакції й адміністрації: ЛУЦЬК на Волині, Алеї Б. Хороброго, 18.

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьріччя 3 зол., на рік 5 зол. 50 гр., рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. доларя або їх вартість в вишій валюті.

Рукописів не звертається. — Оголошення після умови Невідписаних дописів не приймається.

Саботаж у церкві

Внутрі православної церкви в Польщі відбувається глибокий процес.

„Опікована“ в свій час російським урядом, позбавлена всякої самодіяльності, наша православна церква мусить сама про себе пеклуватися і дбати. Колись кермували нею з Петрограду, а „обороняла“ її адміністрація та поліція, — під цей час вона змушена сама керувати своїм внутрішнім життям і оборонятися від зовнішніх сил. Колись звязана по руках і ногах, тепер мусить робити вільні, але доцільні рухи, щоб не тільки втриматися на ногах, але ще й відбити сторонні смертельні удари.

Перехід важкий і небезпечний.

І ось, в той час, коли живе тіло церкви — народні маси, в особі своїх кращих керівників, роблять зусилля, щоб відірвану від народнього ґрунту церкву знов міцно поставити на цьому ґрунті і зробити її такою непереможною, якою є сама народня маса, — в той час рештки колишніх „опікунів“ намагаються і надалі вести свою „опіку“ над церквою, „дїржать“ і не пуштають, щоб вона не стала народньою, а значить — сильною і непереможною.

Не маючи в своїх руках колишньої влади, ті „бувши люди“ послуговуються тепер відвічними засобами безсилля: доносами, фальшуванням голосів, загрозами, моральним терором, бунтом проти церковної влади.

Цій, непомітній у церкві меншості ходить про диктатуру, про задоволення колишнього свого володарського самолюб'я, про те, щоб показати, що, мовляв, ми ще сила. І тільки. Найменше їм ходить про інтереси самої церкви. Про це свідчать їхні засоби боротьби.

Ось, напр., кружляють чутки, що ніби-то один повітовий протоєрей зібрав підписи священників під протестом до митрополита проти введення в церкві української мови з погрозою, що коли церковна влада не змінить своєї політики, то підписані священники перейдуть на унію.

Хто має на меті добро церкви, хто хоче її рятувати, той не міг би загрозувати киненням її. А скільки подібних випадків ми знаємо! Скільки раз „ревнітелі“ „чистоти православ'я“ і словянщини то переходили на унію, то знов поверталися до православної церкви! Скільки маємо ще інших „ревнітелів“, які так само лякають митрополита, що коли він не буде їх слухатись, то вони зроблять те, або інше...

Ледве з'явилися в часописах вістки про нараду представників української православної маси з митрополитом Діонісієм у справі унормування церковного життя, як вже маємо факти нового бунту цих „ревнітелів“.

Про один з таких фактів повідомляє „За Свободу“ (з Володимиря):

„В неділю, 8 липня, після служби Божої до настоятеля катедрального собору о. протоєрея Георгія Воришкевича з'явилися в великій(?) кількості парафіяне зазначеного собору, висловили йому своє повне довір'я і подяку за вложену працю

на упорядкування парафіяльного життя, запевнивши при цьому, що ніхто не усуне його з парафії без його власної волі. Після цього парафіяне відправили до митрополита Діонісія телеграму з протестом проти усунення шанованого парафіянами настоятеля. Телеграму підписало 65 осіб — парафіян собору“.

Вачимо тут усі засоби боротьби і терору, про які сказано вище:

Чи заявив прот. Боришкевич, що для нього існує „обов'язок слухняності“, якого вимагається від священника? Чи заявив він цій групі бунтівників, які нічиєї волі не виявляють, що для нього законне розпорядження є обов'язуючим? Чи пояснив він тим бувшим людям з поліціантів, „чиновничків“, курєрів, „стрелочників“ і т. п., що вони не знають, що творять? Нічого подібного з повідомлення „За Свободу“ не видно.

Це явна анархія, деморалізація, розклад серед духовенства, які загрожують самому існуванню церкви! І це явище є не місцево-володимирським, а загальним.

Маленький гурток „бувших людей“, шукаючи задоволення свого самолюб'я під фірмою ніби-то оборони „чистоти“ і „єдинства“ православ'я, хоче встановити в нашій церкві свою диктатуру.

Українське православне населення на чолі з своїми діячами-церковниками, боліючи душею за руйнацію церкви та її долю, не раз звертало увагу вищої церковної влади, що ці елементи, для яких нічого не значить міняти віру чи вносити заміщення в церковне життя, гублять саму церкву.

Українські діячі, що стоять за наближення церкви до народу з метою зміцнення і рятування її, всією своєю поведінкою показали, що вони, для добра церкви, охороняють духовне цтво від деморалізації. А само наше українське духовенство особливо показало, як високо воно стоїть у цьому відношенні.

Коли вища церковна влада заборонила духовенству в'їзти участь у Луцькому церковному з'їзді, наші церковні діячі самі радили своїм українським священникам виконати розпорядження вищої церковної влади, щоб не вносити деморалізації в свої ряди. Наші українські священники не загрозували переходом на іншу релігію, коли накладалася заборона на їхню діяльність. Не кидали вони православ'я, коли за вірність ідеалам рідної церкви їх звільняли з посад, забороняли „в священнослуженні“ чи перекидали на далеке Полісся, або з міських соборних протоєрейських посад посилали до монастирів і т. д.

Служачи великій ідеї ународовлення і цим шляхом рятування церкви від занепаду, наше українське духовенство розуміло, що дисципліна в церкві є необхідна, і тому терпеливо несло на своїх плечах найтяжчі кривди, вірячи, що правда сама собою перемаже.

Українське православне населення, оцінюючи це високе, гідне заховання священників українців, у той же час підкреслювало й підкреслює, що поведінка так званих

„славянців“ з їх постійними підступами, бунтівництвом, фальшуванням народнього голосу, погрозами перейти до ворогів православ'я, саботуванням своєї ж церковної влади і невиконанням її розпоряджень, що до українізації богослуження, — що все це гангренує церковне життя і веде до занепаду.

Цій анархії, цьому саботажові

вже раз повинен бути положений край. Хто хоче служити церкві і робити те, що для її сили й існування є потрібне, нехай служить і робить. А хто вносить у церковне життя деморалізацію і займається саботажом, для тих не місце в парафіяльному житті. Ті в інших місцях повинні повчитися послушності розуміння добра церкви та її життєвих потреб.

В. Островський

Замах на ГПУ в Москві.

6-го ц. липня dokonano бомбового замаху на ГПУ на Лубянку в Москві. Цей замах кілька днів у Москві скривали. Нарешті появилася про нього така офіційна вістка: кількох чоловік, що ніби-то приїхали з Румунії, зайшли до ГПУ, хотіли бачити начальника, а коли до них вийшов якийсь урядовець, кинули самодільну бомбу. Вибухом вбито двох червоноармійців. З замаховців одного підчас утечі вбито на подвір'ю ГПУ, а одного арештовано. Арештований відмовився подати які-небудь зізнання, а навіть не подає свого прізвища.

Кажуть, що замаховці були членами протибольшовицької терористичної організації. Зокрема, вбитий б. офіцер Радкович був керівником терористичних органі-

зацій на території Фінляндії. Після вдалого замаху на комуністичний клуб в Петрограді Радковича на допитанні Москви виселено з Фінляндії і він виїхав до Парижа, звідки тепер перебрався до Москви і після замаху згинув. В зв'язку з замахом арештовано понад 30 чоловік.

Вперто говорять, що цей замах був просто провокацією з боку чекістів (членів ГПУ), що вибух спричинив великі спустошення в будинку і потягнув за собою багато жертв у людях. Між тим в місці вибуху не було ніяких „достоїнників“ ГПУ.

Більшовики стараються приписати вину за вибух своїм сусідам, кажучи, що його zorganizував румунський генеральний штаб.

Амнестія

Амнестія, яку ухвалив сойм, вже оголошена в „Деннику Законів“, і стала обов'язуючою. Як вже про це писалось, амнестія є дуже куца. Вона перейшла у своїй мізерній формі польською урядовою і правою більшістю. Як навмисне

на самому своєму початку вона здійснює квалу з усіх тих, що в 1918-20 р.р. у Східній Галичині воювали проти Польщі. Проте, навіть по тій куцї амнестії має вийти на волю до 5000 в'язнів.

Українське Бюро інформації і пропаганди.

Українське громадянство Америки довідується про події з нашого життя під Польщею з великим запізненням, з випадкових газет.

З метою своєчасного інформування української Америки про все те, що повинно викликати в Америці належний відгомін, Українська „Стрілецька Громада“ в Філадельфії zorganizувала „Українське Бюро інформації і Пропаганди“.

Бюро ставить собі завданням:

збрати інформації про всі прояви нашого життя, публікувати зібрані матеріали, видавати власний бюлетень англійською мовою, зібрати голоси американської преси, влаштувати протестаційні в'їзди і т. ин.

На чолі Бюра стоїть голова Стрілецької Громади Володимир Галан, секретарем є Володимир Левицький. Адреса Бюра: „Ukrainian Information Bureau“, 847 N. Franklin St. Philadelphia, Pa.

Українці в Мароко (Африка)

„Укр. Громада“ отримала листа з Марока від одного з тих козаків армії УНР, які тепер служать там у чужинських легіонах і мусять воювати з місцевими племенами, що так само, як і ми, прагнуть волі. Цей час є часом найчастіших сутичок легіоністів з тубольцями. Не маючи часу на довшого листа наш дописувач складає лише подяку „Укр. Громаді“ за висилку часопису, просить передати подяку в.

поважаному адвокату п. Гр. Степури та прозьбу козаків до приватних осіб — жертвувати для них книжки.

Вдускаємося на голос наших братів в Африці словами Тараса Вульби: „чую сину“, і шлемо їм свій братський привіт.

Книжки можна висилати на адресу: Leg. J. Dobrzanski 2541, 113. Regt. Ezrauger 2 cie S. P. 432, par Khenifra, Maroc, Afrique.

Непокоїні сусіди.

Навіть після того, як в литовській конституції означено столицею Вільню, якомсь успокоїлось і Польща знов почала переговори з Литвою. Але Литва й не думає уступати зі своєї претенсії і на днях запропонувала Польщі такий проект договору, що польським дипломатам аж в носі закрутило.

Зараз пішла польська нота до Ліги Націй зі скаргами на Литву, яка, видно, таки не хоче замирення. Становище загострилось і за непокоїло цілу Європу. Європейська преса побоюється, що польсько-литовська справа може закінчитися дуже сумно.

Будова нових мостів.

В прикордонній смузі Волині розпочалася будова і відбудова мостів на річках. Будова ведеться саперами і розпочалася з ініціативи корпусу охорони прикордону, який покряє частину видатків; решту видатків буде покладена на соймаки.

„Суспільні опікуни“.

В найближчому часі на терені Волинського воевідства мають бути введені так звані „суспільні опікуни“. Всі гміни міські і сільські мають бути поділені на „опікуничі обводи“, на чолі яких стоять опікуни, обрані на 3 роки. Завданням опікунів буде: збирати матеріал про вбогість, допомоги, а також участь у складанні бюджетів на потреби

„суспільної опіки“. Далібі, чи вже не забагато ми маємо цих опікунів?

Новий кооператив. 8 червня в с. П'рка Полонка відкрито споживчий кооператив „Український Господар“. Обрано управління (голова Он. Левчук) і Надзирну Раду (голова Юр. Чагельський). Ціна уділу 20 зол. Першого дня записалося 21 членів. Части Боже!

Опіка над емігрантами. Укр. Т-во опіки над емігрантами у Львові має намір відкрити свої відділи в Дубні, Крем'янці й Володимирі, а можливо, що й в Ковлі, Холмі та Бересті. Т-во має своїм завданням опікуватися емігрантами, охороняючи їх від визиску й опуканства.

З життя Холмщини

Аматорський гурток с. Зубовичі. В с. Зубовичах при філії „Рідна Хата“ від 8 і 1928 р. існує аматорський гурток. Завдяки дбайливості й старанням провідників цього гуртка, М. Малихи й В. Грицунюка, протягом року дано 14 вистав. Ставлено: „Ясні Зорі“, „Батькова Казка“, „Наталка Полтавка“, „Жидівка Вахрестка“, „Безталанна“. Гурток складається переважно з осіб старшого віку, як добродій Павло Кашиця, С. Жук,

Ю. Жук, М. Кодирій, Максим Кодирій і ін.

Важко перешкод зустрічає амат. гурток з боку польського вчителя М. Трипки, який кілька разів не віддавав шкільного будинку на виставу, не зважаючи на дозвіл шкільного інспектора. Але все це не зменшує, а збільшує запал до праці аматорського гуртка.

Готуємо „Хмару“, цілий дохід з котрої дамо на будову дому „Рідної Хати“ в Холмі. М. М.

З життя Галичини

Свято читалень „Просвіти“ у Львові. Львівська філія Т-ва „Просвіта“ влаштувала 8 ц. м. велике свято своїх читалень. На святі виступало 16 селянських хорів і 5 оркестр. Хори окремих читалень лучилися для виступу у більшій хорі так, що для виконання окремих хорових співів

виступали хори в силі 90 і 135 осіб, а пісню „Україно Мати“ відспівав хор в силі 400 чоловік. Свято пройшло велично.

Такі свята й по наших повітах мали би безперечно величезний вплив на піднесення настрою села й на успіх культ.-освітньої праці на селі.

Луцькі новинки

Союз міст Волині. 10 липня в Луцьку відбувся з'їзд бурмістрів та віцебурмістрів 13 міст Волині, які, називаючи себе представниками тих міст, ухвалили закласти „Союз міст Волині“. Принято статут союзу і обрано його управу, до якої ввійшли: голова — бурмістр м. Луцька С. Чарковський, заступник його — бурмістр м. Ковля В. Дрояновський, члени: бурмістри — м. Острога І. Войціховський, м. Горохова Чапелівський і м. Рожич А. Запольський. Так легко роблять союзи українських міст; — з'їхалося кількох поляків і готове.

Засідання „одиноковців“. 17 ц. липня в Луцьку відбулося зібрання послів і сенаторів „един-

ки“, які дивилися сумними враженнями з останніх днів і обмірковували плін обдурювання наших селян на майбутнє. Хоч у голос говорилося „радісно“ й „надійно“, але тихцем одинокці зітхали: „Сумно, селяне пороумішали, не вірять нам“...

„Ремісничі картки“. Магістрат вводить новинку: ремісники, які хочуть відкрити власний варстат, мусять одержати спеціальну ремісничу карту, а для цього мусять довести свою ремісничу здібність до самостійного ведення варштату. Це розпорядження не торкається тих ремісників, які заклали свій власний варстат до 15 грудня 1927 р.

сади і призначається до Володимира на посаду соборного протоєрея на місце прот. Боришкевича.

РІЖНІ ВІСТІ

— Летузи віднайшли дві групи розбитків експедиції Нібле. Обидва виснажені до краю. Провідник одної групи проф. Мальгреєн вже від місяця не живе. Двох чоловік з групи проф. Мальгреєна 13 дві вічного не їли.

— 13 ц. м. македонський революціонер Ювановіч на ауденції вистрілом з револьвера тяжко ранив у голову югославського начальника політичної поліції. Другим вистрілом тяжко ранив себе.

— В Берліні арештовано інж. Людвіга і ще двох чоловік за шпигунство в користь більшовиків.

„FOSFOR“
ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОІВ
ЛЬВІВ
вул. Баторого 32
(ул. Batorego 32)
Телефон 50—69. 20—6

Черновна Рада при Св. Покровській Церкві села Піддубці оголошує**КОНКУРС**

на ремонт цієї церкви, а саме: 1) перетерти й побілити стіни ззовні, 2) помалювати бляшаний дах і 3) виконати малярсько-іконописні роботи внутрі церкви.

Особи, які побажали б взяти на себе виконання всіх цих робіт, повинні приїхати на місце й зголоситися до Голови Церковної Ради, Олександра Демчинського.

Останній термін зголошень 1 серпня ц. 1928 р.

Кошти под рожі рада не повергає.

Адреса: с. Піддубці, тої же гміни, Луцького повіту на Волині. Залізнична станція Ківерці або півстанок Звірив.

Куплю КОЖНУ КІЛЬКІСТЬ цвіту липи, глухої кропиви, румянцю, зілля росички круглолистої, польових братків, центурії, кильника (полоничник, собаче мило), Листя смородинової чорної, Спорині (спораш), Порошок дереви (вядича), Сушеных овочів чорниць, брусниць і смородинової чорної. Оферти з пробками слати на адресу: Теодор Павич, Львів, Скритка 96. 2—1

ПОМІЛКА.

В ч. 26 „Укр. Громади“ подано, що загалку ч. 5 розв'язав Гнат Левчук з с. Піддубці, повинно бути з с. Воротиєва.

Поштова скринька.

Яким Християн Чеків не маємо Передв'яту просимо слати пошт. переводом.

Гнат Панасюк, с. Рудка. Гр. ші отримали. Заплачено до 15.XII б. р. Вірш не надається.

Загублену військовою книжечку, видану через П. К. У. в Рівному на імя Григорія (Grzegorz) Вдовичека, річника 1903 мешканця села Даничева, гм. Мезжирічської лічити неважною. 3—3

ПІД ВЕСНЯНУ ПОРУ!**СМОЛУ**

деестильовану

до смаровання дахів

Карболінеум

до забезпечування дерев (парканів) проти гниття

— і КОКС —

поручає

Міське заведення газове

у Львові, вул. Газова 28

Число тел. 492 і 43

3—3

СУПЕРФОСФАТ

16% і 18%

є найліпший фосфоровий погній під жито і під пшеницю

БЕЗ СУПЕРФОСФАТУ НЕМА ДОБРИХ УРОЖАІВ.

По всіх складах жадайте і купуйте тільки **СУПЕРФОСФАТ** зі знаком „SUPER“ на мішках і на пльомбах мішків.

Вагоново продає і всяких пояснень та порад уділяє **PRZEMYSŁ SUPERFOSFATOWY, WARSZAWA, KREDYTOWA 4.**

6—4

УРЯДОВО-УПОВАЖНЕНІ**курси самоходових керовників (шоферів)**

ЮЛІУША ГАЙТЛІНГЕРА

ЛЬВІВ, вул. Коперника, 16

Першорядне новочасне урядження, самоходи і варстат

інформації і виписи щоденно.

Пишіть про проспекти й інформації.

СУПЕРФОСФАТИ: кістні й фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** й амоніакові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂O₅ !!!“
ТОМАСИНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші, як краєві так і заграничні.
СОЛИ потасові й **КАЙНІТ**, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА** (CHOROZSKA) амоніакова
САЛІТРА чілійська — **СІРЧАН** амоніаковий (97%CaO) — Валпо будівельне.
ФОСФОРІТИ палені й мелені (CaO розп. P₂O₅).